

• POŠTNINA • PLAČANA •
• V • GOTOVINI •

2

Ivonček

♦ 1936 ♦ 1937 ♦

• LETO • XXXVIII •

* IZHAJA MESEČNO * LETNA NAROČNINA : DIN. 30' - *

Vsebina osmega zvezka

	Stran
1. Polde Kotar: V pomladnem sončku. Fotogr. posnetek	169
2. Lojze Zupanc: Trije bratje — en sam pir. Belokrajinska pripovedka	170
3. April. Pesmica s sliko	173
4. Pavel Petrič: Pet modernih basni	174
5. Morska kača	175
6. Ivan Podržaj: Zgodba o čevljkah	176
7. Anton Ingolič: Trije dečki — trije junaki. Ilustrira Mirko Šubic	178
8. Tovariši brez strehe	181
9. Vinko Bitenc: Prvi zvončki. Pesem	182
10. Drobne zanimivosti	182
11. Marijana Željeznova-Kokalj: Svetovni potepuhi — Frkolinček, Martinček in Pavlinček — pri teti Dolgouhi	184
12. Polička športnega strička	186
13. Pujski in pametni Nikita	187
14. Ivan Podobnikar: Pomladanska. Pesmica	188
15. Mladi vrtnar. Petrček se uči sejati. Kako raste korenina. Kaj lahko delate na vrtu meseca aprila	189
16. Pomlad v gozdu. Fotogr. posnetek Ferd. Premrua	190
17. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira Francè Podrekar	191
18. Iz mladih peres. Ivan Šiftar: Topoli. — Vida Pezdirjeva: Vejica zelena	192
19. Zastavice za brihtne glavice. Nagrade	Tretja stran ovitka.
20. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka.

***Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem!
Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji
bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo
vsebina naše lista!***

„ZVONČEK“ izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7·50 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava „Zvončka“ je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna.
Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpisane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov:
Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin
Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 38

*

APRIL 1937

*

ŠTEV. 8

V pomladnem sončku

Trije bratje — en sam pir

(Belokrajinska pripovedka)

Bil je graščak. Imel je tri sine in lep grad. Graščak je postal mator.¹ In noben vrač² mu ni mogel povrniti zdravja. Zategadelj je velel svoji deci: »Sinovi, kmalu bom umrl. Nikomur nočem storiti krivice pri zapuščini. Sami odločajte. Pojdite po svetu in si kujte življenjsko srečo. Tistega bo grad, ki bo v svetu poiskal najlepšega konja.« To je dejal stari graščak in dal vsakemu sinu mošnjo denarja, brašna³ in dobro besedo na pot.

Prvi brat je bil frfotav človek. Komaj je prišel do pristave sosednjega gradu, že si je kupil najlepšega konja ter pojezdil domov. Oče je pohvalil kupljenega konja in dejal: »Počakajva, kaj bosta nakupila mlajša dva.«

Drugi brat je bil vetrnjak. Komaj je prehodil tri gore in prebrodil tri vode, že si je na semnju kupil lepega konja ter pojezdil domov. Oče je pohvalil konja, rekoč: »Lep konj. — Toda počakajmo, kakšnega bo prijezdil najmlajši.«

Tretji, najmlajši brat je tekar⁴ izpolnil dvajseto leto. Bil je trobast⁵ človek, za uk počasne glave. Starejšima bratoma je že večkrat kakšno nagodil⁶, zato ga nista marala. Oče pa ga je ljubil kakor starejša dva.

Oškornjan in z velikim betom v roki je najmlajši brat že sedem dni potoval. Pod večer sedmega dne je v dalji zagledal razvaline starega

gradu. Tjakaj se je namenil, da bi tamkaj prenočil. Grad je bil že ves razpal, le srednja, največja sobana je bila še lepo ohranjena. V kotu sobane je bila lepa, belopogrnjena postelj. »Jojhata,« je vzkliknil prišlec, »to je pa kakor nalašč zame pripravljeno.« Že je hotel leči, ko je na zglavju postelje zagledal zvito kačo. Od strahu je namrščil lice ter hotel zbežati, ko je kača spregovorila:

»Počemu si me prišel buditi, če nisi srčen človek!«

»Saj sem,« je komaj slišno izustil najmlajši brat ter se trudil pregnati strah, ki ga je grudil.

»Ne boj se, ničesar ti ne bom nahudila⁷. Lezi pokraj mene in prepi nocojšnjo noč!«

Ubogal je. Mrakotna noč je čas hitro odsanjala in spočit se je najmlajši brat prebudil v jutru naslednjega dne, ko je zlato sonce pravkar vstajalo izza gore ter razlivalo svoje žarke na njegovo postelj.

»Ne bodi oščaven⁸,« je zdajci spregovorila kača, »ter pohiti v leščevje za grajskim obzidkom. Ureži si enoletno mladiko, potle pa udari z njo na prag grajskega hleva. Vem, po kaj si prišel. Povedala sem ti, ker si tretji brat in ker si se zahteval k meni v pravi čas.«

Kakor mu je kača svetovala, tako je storil. Urezal si je v leščevju za gradom enoletno šibo, se vstopil pred prag razpadlega in praznega

grajskega hleva ter udaril po njem. Kakor bi trenil, je prihrzal čez prag prekrasen konj. Zajezdil ga je in še pred sončnim zahodom tistega dne je na spenjenem konju praščil⁹ na očetov dvor.

Prvi brat je bil nasilnik. Komaj je prijezdil do prve kovačije, že je prisilil mojstra, da mu je skoval dolgo, dolgo verigo. Pod večer se je vrnil domov in opasal grad z verigo. Toda veriga je bila prekratka

Oba starejša brata sta od onemogle jeze prezirno gledala nanj, stari graščak pa je ginjen opazoval zdaj sina zdaj konja, ki ga je najmlajši brat sprovajal po grajskem dvoru, ter pohvalil: »Prekrasen jahânc¹⁰, takšnega še nisem videl svoj živ dan.«

Vendar mu je bilo žal starejših dveh sinov, zato je dejal: »Sinovi, vidim, da se je topot sreča nasmehnila najmlajšemu med vami. Pa starejša dva sta njemu ravna, zato rej poizkusite znova. Tisti bo zagospodaril na našem gradu, ki bo našel v svetu verigo, dolgo, da bo z njo opasal grad.«

In bratje so zajahali vsak svojega konja ter pojezdili v svet.

za dva člena. Ves togoten je pričel bogmati¹¹, a veriga je ostala kratka kot otódi¹².

Drugi brat je bil mrcina. Zvedel je, da je v daljnem mestu globok vodnjak, meščani pa si zajemajo vodo z vedrom, ki je privezano na dolgi, dolgi verigi. Komaj je prijezdil do visokih gorâ, že je v tokâvi¹³ med gorami zagledal ostrog¹⁴ ciganov. K njim je pojezdil ter jih z zlatom podmitil¹⁵, da so ponoči odšli v mesto ter ukradli zanj verigo. Toda opeharil je samega sebe. Ko je prijezdil drugo jutro domov in opasal grad z ukradeno verigo, je od nepojmljive žalosti samo bolščal¹⁶ vanjo: veriga je bila prekratka za en sam člen. Pričel je

cvéliti¹⁷, a veriga je ostala kratka kakor otódi.

Tretji brat se je nekaj časa krčil¹⁸, kam bi pojezdil. Potle pa je vzpodbodel iskrega jahánca in — gijohot in hopla-hop! — se je vranec pognal proti razvalinam starega gradu. Spet se je tretji brat krepko-dušno¹⁹ napotil v srednjo sobano. Noč je bila pravkar pričela razgri-njati svoja temna krila na zemljo, ko mu je kača dejala: »Lezi pokraj mene in prespi nocojšnjo noč!«

Ubogal je. Toda komaj je v so-sednji vasi kokot²⁰ naznanil, da je sinil dan, že je vstal. Kača pa mu je dejala: »Pohiti v leščevje in si ure-ži dveletno mladiko, potle pa udari dvakrat na prag zapuščene grajske kovačije. Toda hiti, preden bo ko-kot v drugo zapel!«

Kakor mu je kača naročila, tako je storil. Urezal si je v samoraščem leščevju dveletno mladiko, pohitel pred prag razpadle in prazne grajske kovačije ter dvakrat udaril po njem. Takrat je v dolini petelin drugič zapel, na vignju²¹ pa je tretji brat zagledal dolgo, dolgo ve-rigo. Ovil si jo je okoli pleč, se vzpel na konja ter jadrno pojezdil domov. Še pred sončnim zahodom tistega dne je na hrzajočem vrancu pridirjal na grajsko dvorišče. Opa-sal je grad z verigo, ki je bila dolga kakor treba.

Oba starejša brata sta se togotila nanj, stari graščak pa je boder²² ogledoval zdaj sina zdaj okoli gra-du opasano verigo ter pohvalil: »Dolga veriga, zares, takšne še ni-sem videl svoj živ dan.«

Ni pa se še mogel odločiti, da bi zapustil grad najmlajšemu sinu,

zato je dejal: »Sinovi, tudi topot je sreča prekljukala²³ starejša dva in se nasmehnila najmlajšemu med vami, ki je iste matere sin kakor starejša dva. Zatorej poizkusite še v tretje. Tisti naj bo gazda²⁴ med vami, ki bo našel v svetu najlepšo nevesto.«

In bratje so pojezdili v svet, ne-veste iskat.

Prvi brat je bil nepravden²⁵ člo-vek. Komaj je zagledal v bližnjem mestu lepo deklico, že jo je siloma posadil v svoje sedlo ter pojezdil domov. Oče je pohvalil lepoto de-klince in dejal: »Počakajva, kaj bo-sta našla mlajša dva.«

Drugi brat je bil brbljav lizun. Zvedel je, da živi v daljnjem mestu prekrasna deklica. Osmelil se je, pojezdil tjakaj in z nalivi lažnih obljub premamil srce lepotic, ki je v jutru naslednjega dne pojezdila z njim na dom njegovega očeta. Stari graščak se je vzradostil, ko je zagledal lepo nevesto, rekoč: »Pre-krasna je, toda počakajmo, kakšno bo pokazal najmlajši.«

Najmlajšemu bratu se je inako storilo, ko ga je oče že v tretje pre-izkušal. Ni razumel njegovega po-četja. Kmalu pa si je potešil jad²⁶, vzpodbodel čilega jahánca in — hopla-hop, le brž v galop! — se je vranec pognal proti razvalinam sta-rega gradu. Mladenič se je zdaj že v tretje napotil z utripajočim srcem h kači v srednjo sobano razpadlega gradu. Tačas se je pričelo nočiti, kača pa je spregovorila: »Lezi po-kraj mene in prespi nocojšnjo noč!«

Ubogal je. Toda ni se še dodobra zdanilo, ko je že vstal. Takrat pa mu je kača naročila: »Vem, po kaj

si prišel. Pohiti v leščevje in si ureži triletno mladiko, potle pa se vrni, preden bo vzšlo soncé, ter me s palico trikrat udari. Toda ne boj se, če bom sikala in skakala!»

Rečeno — storjeno! Mladec si je urezal triletno leskovo mladiko ter se jadrno vrnil v sobano. Udaril je kačo prvič: zasikala je in se zvila, toda, kakor bi trenil, se je kačja glava spremenila v prekrasen dekliški obraz. Usekal je s palico v drugo: zdaj se je premetavala pred njim že do pasu spremenjena deklica. Zamahnil je z leskovko v tretje: tačas je izza gore pokukalo zlato sončece ter oblilo vitko postavno lepe deklice, ki je vstala, se mladenci zahvalila za rešitev ter spregovorila s srebrnim glasom: »Pojdiva, tvoj oče naju pričakuje.«

Dvignil jo je k sebi v sedlo ter presrečen pojezdil domov. Še pred sončnim zahodom tistega dne je hrzajoči konj pripeketal na očetov dvor.

Oba starejša brata sta nekaj časa zavistno sračila²⁷, potle pa sta zapustila grad. Naselila sta se v divjini pod gradom, kjer sta pričela med ljudi sejati sovraštvo, da ga je še danes povsodi več ko dovolj.

Stari graščak pa je presenečen ogledoval zdaj sina zdaj nevesto ter pohvalil: »Najlepša je tvoja deklica; takšne še nisem videl nikoli.« To je spregovoril in umrl.

Potle je tretji brat postal graščak. Sedemkrat sedem dni je žaloval za umrlim očetom, zatem sta z lepo nevesto priredila pir²⁸.

¹ Star. — ² Zdravnik. — ³ Popotnica. — ⁴ Komaj, šele. — ⁵ Šobast. — ⁶ Prizadejal. — ⁷ Hudo napraviti. — ⁸ Obotavljast. — ⁹ Planil. — ¹⁰ Jezdni konj. — ¹¹ Rotiti se (boga mi!). — ¹² Preje. — ¹³ Soteska. — ¹⁴ Tabor. — ¹⁵ Podkupil. — ¹⁶ Zijal. — ¹⁷ Jokati. — ¹⁸ Obotavljaj. — ¹⁹ Pogumno. — ²⁰ Petelin. — ²¹ Kovaško ognjišče. — ²² Vesel. — ²³ Prevarila. — ²⁴ Starešina, gospodar. — ²⁵ Nepravičen. — ²⁶ Žalost. — ²⁷ Jezikala. — ²⁸ Gostija, svatba.

APRIL

Ej, kako se Marko suče,
komaj ga dohaja Maja,
Zorki krilo poskakuje,
Breda malo zaostaja.

Ptička z veje se jim smeje:
„O, le rajajte veselo,
jutri bo iz škafo lilo,
bliskalo se in grmelo!

Res, april varljiv je mesec,
laže in ima za norca
vas otroke in nas ptice
od škrljančka pa do škorca.

Za april velja pravilo:
danes nihče ne zamudi,
jutri morda bo prepozno,
vzemi, kar se danes nudi!“

PET MODERNIH BASNI

OPICE

V veliki kletki zoološkega vrta je bilo okrog deset opic. Zmeraj so imele dovolj občudovalcev, ki so jih zabavale. Nekoč je majhna opica ukradla gospodični ogledalce. Brž je zbežala z njim na najvišjo vejo umetnega drevesa, se ogledovala v njem, se praskala po glavi, kakor da se češe, posnemala je pudranje in barvanje ustnic. Gledalci so se smejali, opičja mati pa je prihitela za njo, ji iztrgala ogledalce iz roke ter ga treščila na tla, rekoč: »Da te ni sram! Hočeš biti pametna opica, pa oponašaš nespametne ljudi!«

KONJ IN OSEL

Konj in osel sta vlekla voz vkreber. Nekaj časa je šlo dobro, ko pa je postajala pot zmeraj bolj strma in vročina neznosnejša, se je osel naveličal ter si vtepel v glavo, da ne bo več vlekel. Voznik mu je najprej prigovarjal po dobrem, ker pa to ni zaleгло, ga je ošvrkal z bičem, tako da ga je vendarle prisilil, da je začel pošteno vleči.

»Ti si pa res prismojen, osel,« je zarezgetal konj, ko sta spet složno korakala vstric.

»Rajši se daš pretepati, kakor da bi dobro izhajal z gospodarjem. Le kje si se navzel teh človeških razvad?!«

MRAVLJINCI

Pod senožetjo je bilo dvoje mravljišč. V enem so prebivali mravljinici z rjavo liso na zadku, v drugem mravljinici z rdečo liso. Med obema mravljiščema je nastala vojna z geslom: boj na smrt! Mravljinčja trupla so le-

žala kar na kupe po senožeti, nešteti naskoki so razrušili bivališča obeh nasprotnikov in jajčka, ki jih ni nihče oskrboval, niso obetala uspelega potomstva. Obe plemeni sta si najeli potepuške mravljinčje tolovaje, da bi jima pomagali v boju. Stari muren goslač, ki je z žalostjo v srcu opazoval ta bratomorni boj, se je odločil, da bo posredoval. Začel jim je pripovedovati o posledicah te neusmiljene vojne ter jim je svetoval, naj sklenejo mir, preden bo prepozno. Toda mravljinici obeh strank so ga začeli izpraševati, s katero stranko drži. Ko je izjavil, da z nobeno, so besno planili nanj ter ga složno obgrizli. In nato so nadaljevali boj, dokler se niso vzajemno uničili.

PSI IN MAČKA

Na posestvu sta bila dva psa. Nič kaj se nista razumela in najrajši sta se pretepala. Bila pa sta tudi vsa obgrizena, razcukana — no, prava psa invalida. In ko sta se nekoč spet prav pošteno naravsala ter si potem lizala kri, ki jima je tekla iz ran, jima je dejal stari maček modrijan: »Vidita, to imata od tega! Samo pretepata se, sama ne vesta, zakaj, in naposled sta tepena oba. Včasih se mi res zdita, skoraj ljudem podobna.«

VOLKOVI

Med volčjo tropo so nastali nemiri. Vrag vedi, kako se je to zgodilo, ampak namesto da bi tropa, katere moč in sila je bila ravno v slogi, hodila skupno na bojne pohode, so se mladi volkovi trdovratno borili med seboj in vselej je pri tem eden poginil, drugi pa je bil hudo ranjen. Volčji tropi je grozila poguba. Tedaj je vzdihnil stari volk Sivec: »Volk je volku človek!«

MORSKA KAČA

O pravljičnih živalih, kakor so: mnogoglavi zmaji, ogromni enorogi, volkodlaki, kačasti zmaji in še dru-

no pojavlja v mislih lahkovernih ljudi, je morska kača. Vedno znova prihajajo poročila, enkrat od tu, drugič od tam, še celo iz omikane Angleške, da so videli tam tako

ga bitja, so v prejšnjih dobach mnogo govorili in razpravljali. Ljudje v starodavnih časih so verovali, da take pravljične zveri v resnici živijo; moderna znanost pa nas uči, da takih živali nikoli ni bilo na svetu. Ena taka žival pa je, v katero marsikak človek še dandanes verjame. To čudno bitje, ki se še ved-

živo zverino v vodi. Mi sodobni in mladi ljudje pač takim govoricam ne bomo verjeli, temveč bomo raje počakali, da bodo žival tudi resnično ujeli. Na sliki si pa le pogledjmo, kako so si v 17. stoletju (torej pred 300 leti) predstavljali tako morskokačo. Hujše pošasti bi si v najbujnejši domišljiji ne mogli naslikati!

ZGODBA O ČEVELJČKIH

Ali hočete, da vam povem zgodbo o čeveljčkih? O čeveljčkih, ki niso bili ne zlati, ne srebrni, ampak čisto navadni, takšni, kakršne nosite vi vsi? In tudi zgodba je čisto navadna, resnična, brez čudežev, ki se že davno ne gode več. Hočete?

Povem vam jo — in če vam bo všeč, jo povejte še drugim.

Živel je deček po imenu Peter. Hodil je v šolo, kakor hodite vi, le v tem se je razlikoval od vas, da ni maral za nobeno pravljico, odkar se je zgodilo, da si je moral njegov oče iskati novega kruha.

Čemu mi bodo pravljice, si je govoril, ko pa mora očka trpeti, ker ne ve, kako bi mi kupil čeveljčke.

Zvečer je bil namreč slišal očetov pogovor z materjo, ki je jokala.

Gotovo trpi tudi mamica, si je dejal. Oba trpita, ker očka nič ne zasluži.

Ko je učiteljica v šoli pripovedovala staro pravljico iz tuje dežele, je Peter mislil samo na očeta. Hudo mu je bilo in žalosten je postal. Rad bi jokal, pa ga je bilo sram. Položil je glavo na klop in se zamislil.

Ko je učiteljica končala s pravljico, je poklicala Petra in mu velela, naj jo ponovi.

Peter je vstal in začel pripovedovati, toda besede so se mu zatikale in kmalu je umolknil. Za kazen je moral sam napisati pravljico.

Peter je sedel, vzel pero v roko in začel pisati:

Nekoč so bili hudi časi. Vsega je manjkalo. Ljudi je bilo preveč. Vsem se je slabo godilo. Samo nekaterim ne. Tisti, katerim se ni slabo godilo, niso hoteli poznati drugih. Tudi otroke so imeli. Lepo so bili oblečeni. V teh časih je živel tudi uradnik, ki je imel dečka. Uradnik je izgubil službo, ker je bilo preveč drugih. Vsi niso mogli zaslužiti. Ta deček ni imel čeveljčkov. Moral je ostati doma. V mestu ne smejo otroci bosí v šolo. Deček je bil zelo žalosten. Rad bi se učil, da pomaga očetu. Pa je deček šel in je prišel daleč. Tam je našel ljudi, ki so ga vzeli. Dali so mu čeveljčke, da je nosil po hišah, kar so ljudje naročili. Potem je zbolel. Poslali so ga nazaj in čeveljčke so mu pustili. Srečen je bil, ko je bil spet zdrav doma. V šolo je hodil in se učil. Ko je postal velik, je pomagal otrokom, ki niso imeli čeveljčkov.

Drugi dan je učiteljica pohvalila Petra, ker je napisal lepo pravljico. Po končanem pouku mu je dala nove čeveljčke z besedami:

»Vzemi, Peter, in vedi, da si jih zaslužil.«

Odslej je Peter spet rad bral pravljice, toda samo take, ki niso pripovedovale izmišljenih zgodb iz časov, ko se ljudem še ni slabo godilo.

*

Tisti dan, ko je Peter dobil v šoli nove čeveljčke, ker je napisal lepo pravljico, je vzlic toplemu pomladnemu soncu hitel naravnost domov. Vso pot je razmišljal o učiteljinih besedah: Vzemi, Peter, in vedi, da si jih zaslužil. Ponavljal je besedo za besedo in skrivaj ogledoval če-

veljčke, ki jih je nosil posebej v roki.

To bo očka vesel! — se mu je zasmajalo v srcu, ko je prišel do zadnjega ovinka pred uradniško naselbino. Poskočil je od veselja in stekel domov.

Našel je očeta v sobi za mizo, slonečega z glavo v dlaneh. V prvem hipu je hotel stopiti nazaj, pa se je takoj premislil.

»Očka, poglej!« je zaklical in položil čeveljčke na mizo.

Oče je dvignil glavo, pogledal čeveljčke in vprašal:

»Kje si jih dobil?«

Peter je ponosno odgovoril:

»Zaslужil sem jih.«

In povedal je vse tako, kakor se je zgodilo v šoli.

»Kje imaš zvezek s pravljico?« je vprašal oče.

»Tukaj, očka.«

»Zdaj pojdi in povej in pokaži še mami!« je rekel oče in začel brati v zvezku.

Peter je vzel čeveljčke in skočil v kuhinjo.

Ko ga je oče poklical, je prihitel Peter v novih čeveljčkih in mu rekel:

»Vidiš, očka, zdaj ni treba več, da si tako žalosten.«

Oče ga je rahlo potrepljal po vratu, ga pohvalil in dejal:

»Da, Peter, za eno skrb si me olajšal, je pa še dosti drugih, ki jih ne razumeš.«

»Razumem, očka, razumem. Tudi ti imaš strgane čevlje!«

»Že dobro, Peter. Le priden bodi in razhodi se malo, da te čevlji ne bodo tiščali.«

»Veš, očka, jaz ti bom pomagal.«

Oče se je nasmehnil in rekel:

»Le pridno se uči, vse drugo še lahko pride.«

»Ampak ti imaš strgane čevlje in jaz ti moram pomagati.«

»Dobro, dobro, Peter. Do kosila si lahko zunaj na soncu.«

Peter se je prislonil k očetu in mu rekel :

»Veš, očka, pa še ti kaj napiši.«

»Le pojdi zdaj, zunaj je toplo sonce in lepe čevlje imaš.«

»Vem, očka, ti si žalosten in ne moreš pisati, kaj ne?«

»Dečko, s peresom se težko zaslужи!«

Peter je pomolčal, nato je rekel:

»Bom pa jaz še kaj napisal.«

Oče ga je prijel za roko in dejal:

»Ko boš postal večji, boš spoznal, da je včasih dobro srce lepše in večje plačilo od zaslužka v denarju.«

Peter je šel ven na sonce. Novi čeveljčki so ga tiščali, on pa ni mislil nanje, temveč na besede, ki jih je bil pravkar slišal. Stal je pred cvetočim bezgovim grmom in nenadoma se mu je zdelo, da je postal večji in da razume očetove besede.

8.

Medtem ko se je moral Janž v Loki pod Pohorjem učiti kolarske obrti na njivi in travniku namesto v delavnici, je v Brezovcih teklo življenje nemoteno dalje. Lojz ga je najbolj pogrešal, z njim se je lahko marsikaj zmenil, dočim so Tevžu rojile po glavi same hudobi-je. Ker je Tevža opazil, da se ga Lojz izogiba, je še bolj silil vanj in mu nagajal, kjerkoli je le mogel. Lojz pa ni bil maščevalen, imel je druge skrbi. Zdaj, ko je dokončal osnovno šolo, je vse svoje sile posvetil kmetijstvu. Novi učitelj mu je posojal take knjige o sadjarstvu, gozdarstvu in sploh o kmetijstvu, da so ga vsega prevzele, ali kakor se je izrazila Lajhovka, »zmešale«. Njegova največja želja v zadnjem času je bila, da bi mogel čimprej v resnici videti vsaj eno takšno gospodarstvo, o kakršnih je čital v knjigah.

Kmalu se mu je ta želja izpolnila.

Konec julija sta se z očetom odpeljala s prvim lukom v Čakovec, a ker je bila tu slaba kupčija, sta krenila dalje proti Varaždinu.

Sredi poti pa je zagledal Lojz prav blizu ceste mlatilnico, kakršno je bil doslej videl samo v knjigah. Oče je moral ustaviti konja, da si jo je Lojz natančneje ogledal. Bila je večja od koč, v kateri stanujejo Hrgovi, zgoraj na vrhu je stal do pasu gol moški in metal vanjo snopje tako naglo, da sta mu jih dve ženski komaj podajali. Trije, štirje moški so ogibali slamo in jo metali na ogromno kopico. Lojz je preprosil očeta, da sta stopila bliže. Zdaj je presenečen opazil, kako naglo se polnijo vreče z žitom, ki je že prevejano in očiščeno.

»Pojdiva zdaj!« je silil oče.

»Malo še počakajva,« je prosil Lojz in ni mogel odtrgati pogleda od ogromne mlatilnice.

Ko se je končno vendar moral vdati in slediti počasi očetu, je zaklical nekdo za njima:

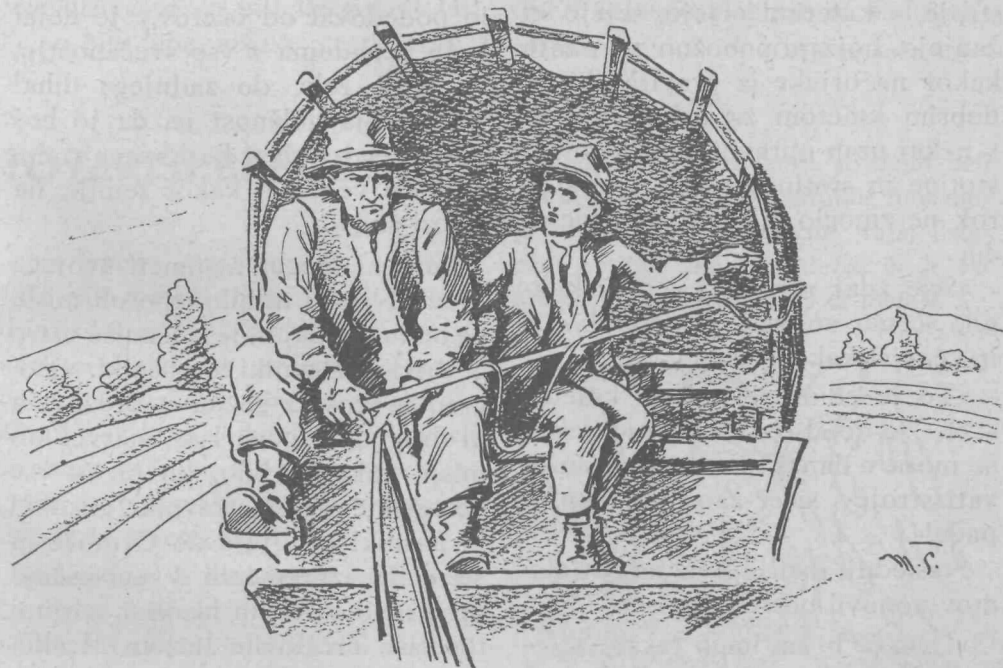
»Hé, Lajh, ali si ali nisi!«

In že je bil oče v pogovoru s stari-
rim znancem. Ta jima je povedal, da stojita na veleposestvu grofa Porta in da je on njegov oskrbnik. Še to in ono sta si povedala, Lojz pa je mislil samo eno: kako bi ostal tu vsaj en dan in si ogledal to ču-

dežno kmetijo. Ko je oskrbnik opazil, kako se Lojz za vse zanima, je ob slovesu dejal očetu:

»Veš kaj, Lajh, naj ostane fant danes pri nas. Ko se boš jutri vračal tod mimo, pa ga vzameš s seboj!«

Potem sta v majhnem avtomobilu zdrknila z ogromnega dvorišča na plano. Najprej sta se vozila preko nepreglednih pšeničnih strnišč. Kako vse drugače kakor pri njih doma! Tam je vse tako majhno in raztrgano: tu njihova njiva krom-

Na ponovno oskrbnikovo prigo-varjanje in vroče Lojzove prošnje se je oče končno le vdal.

Uro pozneje je oskrbnik vodil Lojza po veleposestvu. Najprej mu je razkazal hleve. Bilo je to ogromno poslopje, znotraj je bilo svetlejša kot pri njih v sobi. Lojz ni mogel od začudenja priti do glasu. Krave lepo osnažene in vse iste pasme, so stale v dveh dolgih vrstah. Ob pogledu nanje so Lojzu oči kar žarele. Konjski hlev je bil še bolj čist, svinjski pa je bil za Lojza pravo čudo.

»To je še vse drugače, kakor sem čital v knjigah,« je ponavljal ves zavzet.

pirja, tam Meškov travnik, zraven Vajdov luk, ob njem Šobrovih pet ogonov koruze, potem šest ogonov njihovega zelja, nato Meškov krompir in potem spet bog ve čigava njivica. Tu pa sama pšenica, kamor seže oko!

Ko sta prevozila pšenična strnišča, sta prišla do ogromnih ploskev koruze. Vse sama koruza. Na levi, na desni, spredaj, zadaj, povsod koruza, koruzal!

Lojz ni mogel prav verjeti svojim očem.

Potem sta dospela na prostrane travnike. Zdaj je Lojz mislil, da je v deveti deželi: pet strojev je kosilo, stroji so raztrošali travo, stroji

so obračali seno in ga grabili, in s stroji so ga sredi travnika stiskali v bale.

Ko je oskrbnik dal nekaj navodil, sta se po drugi poti vrnila do gospodarskih poslopij. Tu je oskrbnik razkazal Lojzu še traktorje, stroje, s katerimi orjejo, sejejo in žanjejo. Lojz je pobožno zrl nanje kakor na orjake iz pravljič, ki so dobrim kmetom za uslugo včasih v nekaj urah opravili delo, ki bi ga stotine in stotine pridnih, žuljavih rok ne zmoglo v dveh, treh mesecih.

»Šele zdaj razumem,« je vzkliknil, »čemu so vaši pridelki boljši in cenejši kakor naši!«

»To je edina rešitev za kmetijstvo,« je dejal oskrbnik, tudi kmet se mora v današnjih časih posluževati strojev, sicer zaostane in propade!«

Naslednji dan je Lojz na poti domov ponovil očetu to misel:

»Oče, če bi mi imeli takšne stroje, kakršne ima grof Port, bi nam bilo lažje.«

Oče pa se je nasmehnil:

»Lojz, kaj hočemo na naših njivah s takšnimi stroji? Saj stane samo mlatilnica toliko, kolikor je vredno vse naše posestvo.«

»Je že res, za enega se ne bi izplačalo,« je Lojz razpredal dalje svoje misli. »Toda vsi kmetje v Brezovcih in sosednjih vaseh bi se morali združiti, tudi svojo zemljo bi morali združiti, potem pa skupno kupiti stroje, skupno opravljati delo in si naposled razdeliti pridelke.«

»Kdo pa bo to storil,« se je oče začel kar na glas smeјati. »Jaz že

ne, pa tudi nihče drugi! Saj vsakdo komaj čaka, da dobi svoj košček zemlje in jo obdeluje po svoji volji!«

»Pa če bodo časi še slabši, pridelki še cenejši.«

»Jaz bom držal zemljo, ki sem jo podedoval od očetov,« je dejal Lajh nenadoma z vso svečanostjo, »v svoji roki do zadnjega diha! Tudi tvoja dolžnost je, da jo boš očuval; saj je last Lajhovega rodu, ki je od vekomaj kakor zemlja, na kateri živi.«

Lojz ni mogel razumeti svojega očeta. Njemu ni bilo lepo ob misli, da bodo nekdanj najrazličnejše njive in njivice, travniki in pašniki, vinograd in koščki gozda v Brezovcih in drugod njegova last, marveč ob misli, kako bi bilo, ko bi se vse neštevilne njivice, travniki, gozdovi in pašniki od Ptuja do Ormoža in še dalje izpremenili v eno samo prostrano njivo in bi on s svojimi tovariši, Trčalovim Jurjem, Meškovicim Francem, Vajčevim Nacem, Hrgovim Tevžem in drugimi stopal preko nje in bi lahko z njimi vred vzkliknil:

»Vse to je naše! Naše, našel!«

Lojz se je že videl, kako vodi ogromen stroj in z njim kosi prostrano polje zlate pšenice. Komaj se je ozrl, že je stal na veliki mlatilnici in metal snopje vanjo. V trenutku je zmlatil nepregledne vozove najlepše pšenice. Zdaj je prevažal na stotine in stotine vreč k ogromnemu mlinu. Stopil je v mlin, da pogleda k strojem, a že je stal pred pečmi, iz katerih so izmetavali velike hlebe belega kruha. Prijel je v roke najbližji hleb, pa že je

stal na velikem odru sredi Brezovc in delil kruh. Z vseh strani so prihajali Brezovčani, lepo oblečeni, kakor bi šli k maši. Nihče se ni prepiral, vsi so bili veseli in zadovoljni. Ko je razdelil ves kruh, se je odpravil proti domu. O, kako vse drugačni so bili Brezovci! Hiše so bile lepe, visoke, cesta široka

in tlakovana! Na pragu domače hiše ga je pričakoval oče, bil je sicer že siv, vendar je njegovo lice pričalo, da se veseli življenja. Janž je pristopil k njemu, mu podal roko in se nasmehnil:

»Vidite, oče, kako smo vse uredili v splošno blaginjo in zadovoljstvo!«
(Dalje prihodnjič.)

TOVARIŠI BREZ STREHE

Na lepem, sončnem vrtu so živeli trije zali metulji. Eden je bil rumen, drugi rdeč in tretji bel. Vsi trije so se imeli zelo radi ter so letali od cveta do cveta. Nekega jutra je začelo deževati in metulji so hiteli domov; imeli so samo en ključ, a nenadno se je izgubil, tako da niso mogli domov. In dež je lil zmeraj bolj.

Prileteli so k rumeno in rdeče pikčastemu tulipanu: »Gospod tulipan, bodite tako dobri in sprejmite nas pod svoj krov!«

Tulipan pa je odvrnil: »Rdeči in rumeni metulj lahko ostaneta pri meni, belega pa nočem.«

Oba metulja sta ljubila svojega belega bratca in sta ponosno odgovorila tulipanu:

»Če nočete sprejeti tudi belega, nočeva k vam.«

In letela sta dalje.

Kmalu so bili vsi premočeni in pribežali so k beli liliji: »Draga, dobra lilija, pusti nas v svojo bajtico, saj smo tako majhni.«

Toda bela lilija je rekla: »Belega metulja bi sprejela, ker je bel kakor jaz, rumeni in rdeči pa morata ostati zunaj.«

»Kako ste neprijazni!« je dejal beli metulj. »Če ne smeta vstopiti tudi moja bratca, še jaz nočem; rajši ostanem z njima zunaj na dežju in se vsi premočimo, kakor da bi se ločili.«

Sončece se je medtem skrivalo za sivim oblakom in je poslušalo. Bratska ljubezen mu je segla v srce. Razgnalo je oblake, prepodilo dež in spet ožarilo vrt. Metuljčkom so se posušila krila in ogreli so se spet. In spet so veselo letali od cveta do cveta in zvečer, ko so šli domov, so vendarle našli izgubljeni ključ. Doma so se mali tovariši poljubili ter srečni zaspali.

PRVI ZVONČKI

Komaj sapice pomladne
so zavele čez ravan,
že prikukali iz zemlje
zvončki so: „Oj, dober dan!“

Sončnim žarkom zacingljali
radosno so tih pozdrav,
žarki pa so jim poslali
moč življenja iz višav.

A pri tem so tole rekli:
„Neprevidni zvončki vi!
Letos boste se opekli,
saj pomladi tu še ni!“

Kaj ne veste, da vam sušec
zlobno hlini svoj obraz?
Pošlje vam, lažnjivi Kljukec,
še snega in zraven mraz.

Sirte bodo vam prerane
sanje o pomladnih dneh,
preden suščeve nakane
prepodí naš zlati smeh.“

Zvončki pa so se smejali,
odvrnili so tako:
„Kaj bi se le sušca balí —
zima jemlje že slovo!“

Vinko Bitenc

DROBNE ZANIMIVOSTI

NAJVEČJA ZBIRKA PTIČEV

Največjo zbirko ptičev na svetu imajo v nemškem mestu Halberstadtu, ki ima v svojem muzeju nič manj ko 13.800 nagačenih ptic. Ker živi pri nas pa tudi v Nemčiji le približno 400 različnih ptičjih vrst, potem si lahko izračunate, kako velik je delež tujih ptic v tej zbirki.

NAJMANJŠE DREVO NA SVETU

Najmanjše drevo na svetu je japonsko pritlikavo drevesce. Na naši sliki št. 6 pa vidite najmanjše drevo na svetu, ki je staro že 18 let in ki ga z lončkom vred lahko nosimo na enem samem prstu. Kako je treba tako drevesce, ki tudi cvete in zori, negovati, je na Japonskem že več stoletij strogo čuvana skrivnost.

NAJMANJŠI BOKSAČ

Bodoči zvezdnik na polju boksanja je triletni deček z imenom Toor iz Anglije, katerega se že sedaj boje vsi njegovi sovrstniki (slika 2).

KONJSKO MLEKO

Ne molzejo samo krav, temveč tudi kobile. To dela tatarsko pleme Kalmikov v Rusiji, ki veljajo za najboljše jezdece na svetu. Ti imajo rajši kobilje mleko kakor

pa kravje in baje so tam kobile, ki jih molzejo 4-krat do 5-krat na dan in dajejo obilico mleka.

DENAR IZ GUMIJA

V Siamu, azijskem kraljestvu »belega slona«, je plačilno sredstvo denar iz gumija. Ti novci iz rdečega gumija imajo ravno tako kakor naši vtisnjeno na prednji strani številko, ki označuje vrednost, na zadnji pa pečat siameške kraljevske kovnice denarja.

LETEČI PES

Pri orožnih vajah ruske armade je moral neki vojaški pes skočiti s padalom iz letala. Pristal je srečno in spretno kakor pravi letalec (slika 5).

TELEFON V RUSIJI

Telefonske cestne avtomate gradijo v Rusiji v taki obliki, kakor jo vidite na naši sliki 3., to pa zaradi tega, da jih je že od daleč lahko spoznati.

ČUDNA JEDILA

Posušene trakulje uživajo prebivalci Severnega Celebesa (Azija) kot sladčico, nekatera indijanska plemena pa z velikim tekom jedo kuhane uši. Zamorci ljubijo jedi iz posušenih krastač, Kitajci pa se pulijo za deževnike in gnila jajca.

DREVO — TROBENTA

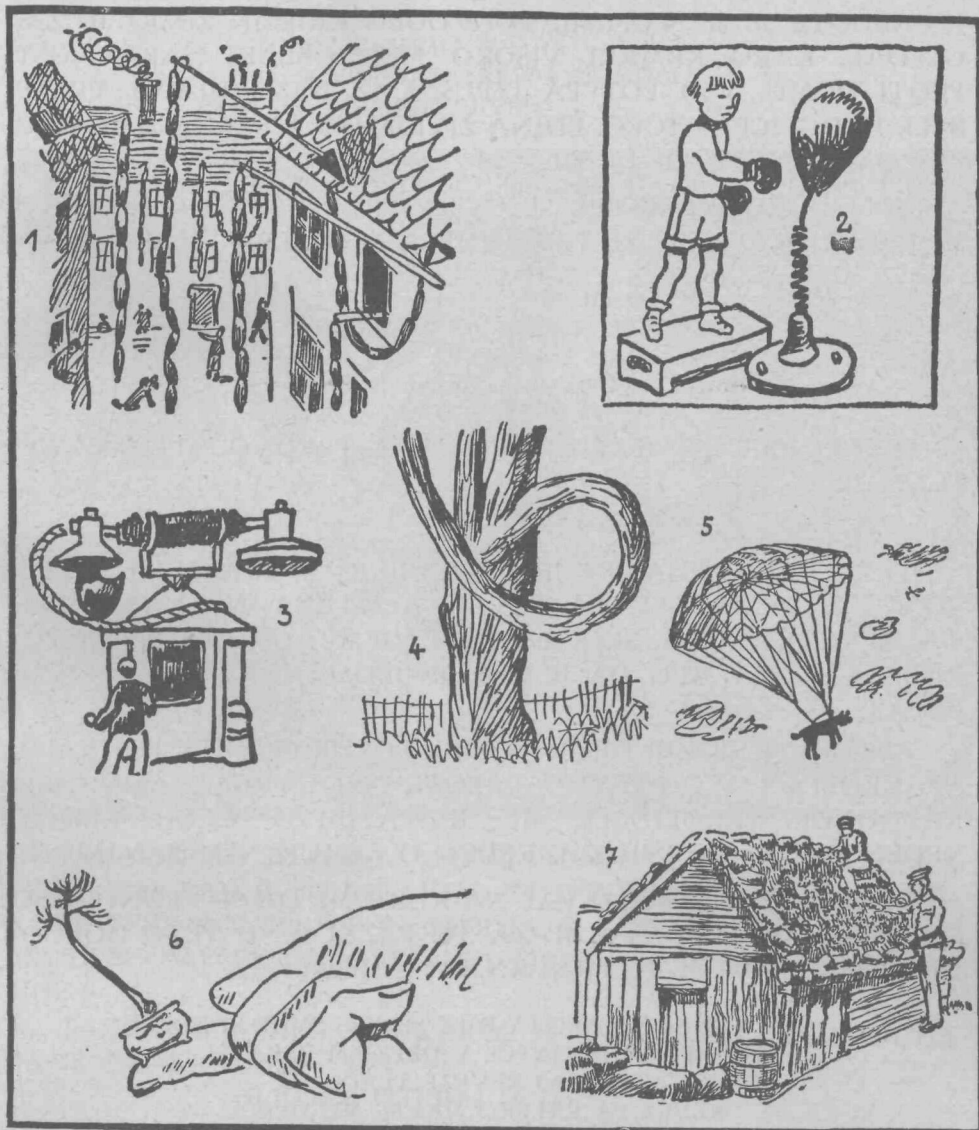
To neobičajno obliko trobente ima neko drevo v Severni Ameriki. Dobro bi bilo uporabljivo tudi za gugalnico (slika 4).

NEOBIČAJNI POZDRAV

Pri mnogih afrikanških narodih je običajen tale pozdrav: »Bodi pozdravljen, ti govedo!« To seveda tam ni nobena žalitev. Nasprotno, govedo ima tam veliko vrednost in nam smešno zveneči pozdrav predstavlja tam veliko spoštovanje.

ZABAVNE ZASTAVICE

Amerikansko mesto Portsmouth, ki dolguje svoje blagostanje tovarnam klobas in mesnih izdelkov, se je za slavnost 15 letnega obstoja svojih znamenitih tovarn okrasilo z dolgimi verigami samih pristnih klobas (slika 1).

STREŠNI VRTOVI NA NORVEŠKEM

Norvežani tako ljubijo cvetice, da jih sadijo celo na strehe šup, skednjev in hiš. Posebno lepo uspevajo tam rdeča detelja in drobčkane vijolice svetlorumene barve (slika 7).

NAJMANJŠA ŠOLA

V Nemčiji imajo šolo, katero obiskujeta le dva otroka, in sicer v nekem svetilniku v bližini obalnega kraja Horum na otoku Wylt. Šola ima en sam razredni prostor, mizo, tri stole in tablo.

Svetovni potepuhi - Frkolinček, Martinček in Pavlinček - pri teti Dolgouhi

NEHOTE SE JE SPOMNIL TETE DOLGOUHE IN ŽE JO JE ZAGLEDAL, KAKO KRMARI VISOKO MED OBLAKI NARAVNOST PROTI DOMU. VSO POT PA IZPUŠČA IZ NEVSAHLJIVE VREČE BELE KROGLICE — TOČO. EDINA ŽIVLJENJSKA SVRHA JI JE BILO PAČ ONESREČEVANJE LJUDI.

KOMAJ JE FRKOLINČEK ŠE UTEGNIL ZLESTI NA KNJIGE, KO JE TETA DOLGOUHA ŽE PRIHRUMELA V STOLP, KRIČE:

»KJE ŠO MI OČALA?
VSE ŽEPE SEM ŽE PREISKALA,
BREZ NJIH KOT SLEPA SEM KOKOŠ.
MAR ODGOVORIL MI NE BOŠ?«

FRKOLINČKU SE JE KAR STEMNILO PRED OČMI IN ZAJECLJAL JE:

»TU SO, TU LEŽE...«

TETA DOLGOUHA JIH JE POGRABILA IN VTAKNILA V ŽEP. ZDAJ ŠELE JE ZAGLEDALA TOVARIŠA ZLODJA. NEZNANSKO SE GA JE RAZVESELILA. SKOČILA JE K NJEMU, GA OBJELA IN POLJUBILA S TAKO SILO, DA JE PLJUSKNILO, KO DA SE JE UTRGAL OBLAK.

ZLODEJ SE JE ZBUDIL IN VRNIL POZDRAV TETI. POHVALIL JE FRKOLINČKOVO VESTNOST, POTEM STA PRIČELA ŽIVAHEN RAZGOVOR. FRKOLINČEK MU JE PAZLJIVO SLEDIL, KER JE VEDEL, DA BO MARIKAJ IZVEDEL, O ČEMUR NITI SANJAL NI.

ZLODEJ SE JE PRITOŽEVAL NAD LJUDMI, DA ŠE VEDNO NISO DOSTI HUDOBNI. PRAŠAL JE ZA SVET IZKUŠENO TETO DOLGOUHO. ZALISTALA JE PO ČRNI KNJIGI IN BRALA:

»NAJ V TABORA DVA SE VES SVET RAZDELI,
V ENEM BOGATCI, V DRUGEM BERAČI;
BOGATEC NAJ REVEŽE TLAČI,
REVEŽ PA KREPKO NAJ SE MU UPIRA —
OD GNEVA VES SVET NAJ UMIRA...«

ZLODEJ JE BIL VEŠ IZ SEBE OD SAMEGA VESELJA. DRL SE JE NA VSE GRLO:

»IMENITNO! TO NAJ SE STORI,
MED SEBOJ NAJ VSE SE POMORI!
VOJNE NISO VEČ HVALEŽNE!«

TETA DOLGOUHA JE POMIGALA S ČRNIMI, OSTRIMI ZOBMI
IN DEJALA:

»MISLIŠ? VOJNE SO SE NEIZBEŽNE,
PLINI, TANKI, BOMBE, TOPI —
PRELITA KRI
BI GNALA MLINSKE KAMNE TRI —
IN BOLEZNI NALEZLJIVE —
UNIČUJEJO LJUDI!
MRTVIH CELI TROPI —
TO ME VESELI!
EJ, SOVRAŠTVO SKRIVA ŠE MOČI
STRAŠNE, ZAPELJIVE!«

FRKOLINČKU JE PRIHAJALO SLABO. ZDAJ JE TUDI RAZUMEL
PRIKAZEN. RAD BI JO POKLICAL IN JI POVEDAL HUDOBNE NA-
KANE TETE DOLGOUHE IN ZLODJA. A KAKO? SAJ JE BIL SAMO
MAJCEN - PALČEK IN POVRH ŠE V SLUŽBI ZLOBNE TETE DOLGO-
UHE.

TAKO JE BIL ŽALOSTEN KAKOR ŠE NIKOLI. TETA DOLGOUHA
PA JE ČITALA DALJE:

»LJUDEM IZTRGAJ ŠE SRCE
IN DAJ JIM KARTE, ŽGANJA, VINA,
NA SVETU BO SAMO GORJE
IN ZEMLJA SOLZ DOLINA!«

ZLODEJ SE JE STRAŠANSKO NAVDUŠIL IN VPIL, DA SE JE VSE
TRESLO:

»TAKO, TAKO SE GOVORI,
TAKO, TAKO NAJ SE ZGODI!«

(DALJE PRIHODNJIČ)

Solička športnega strička

Ni še dolgo, kar je skopnel velikonočni sneg. Sonce prav prijetno greje. Kdor le more, hiti na sveži zrak, nekateri na izprehod, športniki pa na igrišča. Le tu pa tam vidimo še ob sobotah poslednje smučarje, ki hite v gore, da se poslove od letošnjega snega.

Napočil je čas za lahko atletiko. Zato sem se odločil, da vam to pot kaj o njej povem. Pred vsem je treba za to športno panogo precej prostora. Potrebno je zlasti lepo in trdo tekališče za teke. Potem moramo imeti tudi lep raven travnik za metanje krogla, diska itd. Tekališče mora biti lepo ukrivljeno. Najboljša dolžina tekališča je 400 metrov. Teke delimo takole: imamo kratke proge od 50 do 400 m, potem srednje od 400 do 1500 m in dolge od 1500 do 10.000 m. Pa nikari ne mislite, da mora en sam atlet trenirati vse te dolžine. Ne, vsak se specializira za to ali drugo vrsto. Posebne vrste teka je tek »cross country« (izgovori kros kauntri), t. j. tek »križem po deželi«. Proga je dolga 5 do 10 kilometrov in teče nekaj časa po cesti, potem po travnikih, preko jarkov in navkreber po gozdu. To je ena najlepših panog lahke atletike. Goji se zlasti spomladi. 42 kilometrsko progo pa imenujemo »maratonski tek«, in sicer po mestu Maratonu na Grškem, kjer so pred 2000 leti Grki premagali Perzijce. Po zmagi je neki vojak pritekel v 42 kilometrov oddaljene Atene in se, ko je javil, da so zmagali, mrtev zgrudil.

Tekači, ki tečejo na kratke proge, trenirajo po navadi tudi skoke: v daljino, višino, skok ob palici v višino in troskok. Kako se izvaja skok v daljino in višino, gotovo sami veste! Saj ste se že skušali v tej umetnosti s svojimi tovariši. Troskok je skok v daljino, kjer se tekmovalec pri prvem skoku odrine z levo nogo in skoči na desno, takoj nato se odrine z desno in

še skoči na obe nogi. Tako doseže daljino okrog 14 metrov. Skok v višino ob palici pa se izvaja tako, da se tekmovalec s pomočjo nekako 4 m dolge bambusove palice požene v zrak in skoči od 3 do 4 m. Boljši skakači v inozemstvu skačejo celo v višino 4 in pol metra.

Sedaj vam moram povedati še kaj o metih. Orodja za izvajanje metov so: disk, krogla, kopje in kladivo. Vsako od teh orodij ima natanko določeno težo. Za dame in juniorje je posebno priporočljivo lažje orodje. Najbolj vas pač utegne zanimati, kaj je kladivo. To je 7 kg težka, na jekleni žici pritrjena krogla; na koncu žice je še železen ročaj. Tekmovalec stopi v začrtani krog, ki ima v premeru približno 2 metra in pol, ter prične vihteti nad glavo kladivo z obema rokama. Pri tem se sam obrne štiri do petkrat in nato izpusti kladivo iz rok. Naš najboljši metalec Stepišnik (Ilirija) ga vrže okoli 40 m daleč. Disk pa je lesena plošča, ki je v sredini železna in tehta 2 kg. Met se izvaja prav tako iz kroga. Tekmovalec vzame disk v roko in se nekajkrat prav urno zasuče, nato pa vrže disk. Krogla (7 kg) in kopje sta vam gotovo znana. Vem, da ste že poskusili na bregu Save metati večje kamene, ali pa ste doma materi na vrtu izpulili »fižolovo preklo« in tekmovali v metanju »kopja«. To bodi o lahki atletiki dovolj!

V Celju je bilo 4. aprila državno prvenstvo v »cros country-ju«. Državni prvak je postal Ivo Krevs (Primorje) iz Ljubljane. Kot moštvo je zmagalo Primorje, druga pa je bila zagrebška Concordia. To je bilo edino lahkoatletsko tekmovanje letos. Od sedaj naprej pa bo skoraj vsako nedeljo kak »meeting« (izgovori miting), kar znači slovenski srečanje ali tekmovanje.

Gotovo ste mislili, da vam bom danes pripovedoval tudi o smuških poletih, ki bi

morali biti 29. marca v Planici. Prireditve je moralo »Udruženje smučarjev Planica« odpovedati. FISA je namreč prepovedala udeležbo vseh inozemskih tekmovalcev na tej prireditvi. Norvežani, ki imajo v FIS-i največjo moč, so se bali, da ne bi v Jugoslaviji zopet padel svetovni rekord. Nevoščljivost je tako preprečila prireditev, katero je pričakoval ves športni svet z

veliko napetostjo. Mi pa smo lahko ponosni na to, da je bil svetovni rekord postavljen na naši veleskakalnici v Planici kljub temu, da so že lani skušali neprijatelji naše Planice onemogočiti nam, da se postavimo z najboljšo skakalnico na svetu. Norvežani so pokazali, da se nas boje, in so nam tako nehote priznali prvenstvo v gradnji skakalnic. Na svidenje prihodnjič!

PUJSKI IN PAMETNI NIKITA

Visoko gori v temnih planinah Črne gore je stanoval kmet Vuko-

«Le najbolj pametnemu morem zapustiti hišo in polja, kajti samo ta bo znal ohraniti mojo last in posest in jo mogoče celo povečati!« Ker je pa imel svoje sinove vse enako rad, mu je bila odločba težka.

vič s svojimi tremi sinovi. Ker je bila zemlja trda in kamenita, mu ni dosti kaj nudila; zato je ostal Vuković reven, čeravno je vse svoje življenje trdo delal. Tako je prišlo, da ni imel, ko se je postaral, ničesar, kar bi zapustil sinovom.

»Ostal sem reven,« je premišljeval, »čeravno sem bil marljiv; gotovo zaradi tega, ker sem bil neumen!« Premišljeval je, komu izmed treh sinov, Luki, Mitarju ali Nikiti bi zapustil svojo hišo in svoja polja.

Naposled je le napravil oporoko, ki pa je njegove sinove po njegovi smrti zelo presenetila. Testament se je namreč glasil takole:

»Imam sedemnajst debelih prašičev. Najstarejši mojih sinov, Luka, jih dobi polovico. Mitar, srednji, eno tretjino in Nikita, ker je najmlajši, eno tretjino. Mojo hišo in polja pa dobi tisti, ki bo znal prašiče tako razdeliti med ostala dva, da ne bo nobenega treba zaklati.«

»Kako razdelimo sedemnajst živali na dva dela, ne da bi eno zaklali!« je vzkliknil Luka.

»Tudi tretjino od sedemnajst je težko izračunati, če je treba prašiče žive deliti«, je rekel Mitar.

Samo Nikita, najmlajši, je molčal in je dolgo premišljeval. Čeravno je temeljito tehtal in tuhtal, mu ni padla na um nobena rešitev, ki bi bila primerna očetovi zahtevi, da se namreč ne sme nobenega prašiča zaklati. Priznati moramo tudi mi, da računa, ki ga je dal izračunati stari kmet Vuković svojim sinovom, ni mogoče rešiti.

Tretji dan je pa prišel Nikita k svojima bratoma in jima rekel: »Ali sta zadovoljna, če dodam sedemnajstim živalim, ki so zaenkrat skupna last nas vseh, še osemnajsto?«

»Seveda«, je vzkliknil Luka, ki je v duhu kaj hitro izračunal, da je polovica od osemnajst na vsak način več kakor pa polovica od sedemnajst. Tudi Mitar je bil iz istega sebičnega vzroka s tem zadovoljen.

»Toda, kje boš pa vzel prašiča?« je vprašal.

»Najprej si ga bom izposodil.« In odšel je k popu, vaškemu svečniku, in ga naprosil, naj mu posodi enega svojih prašičev.

Ko je Nikita pripeljal pujska na dvorišče, sta njegova brata, kakor

da bi bila domenjena, enako zaklicala: »Če si si ga ti izposodil, da boš moral tudi od svojega dela vračati!«

Nikita pa je rekel: »Razdelimo poprej dedščino, potem bomo pa že videli.«

Delili so torej natančno tako, kakor je želel stari kmet Vuković: Luka je dobil polovico osemnajstih živali, torej devet. Zadovoljen z delitvijo je takoj odpeljal svojih devet pujskov, ker se je zbal, da bo morda on moral od svojega deleža vrniti izposojeno žival. Potem je dobil Mitar svojo tretjino, to je šest pujskov. Tudi ta je bil zadovoljen in se je iz previdnosti brž odstranil, da bi mu ne bilo treba vzeti popovega pujsa k svojim šestim. Naposled si je vzel še Nikita svojo devetino, torej dve živali — in glej, ko je bila očetova želja izpolnjena, je ostal popov prašič sam na dvorišču. Tega je pa Nikola odpeljal popu nazaj.

Luka in Mitar sta pa računala: devet in šest in dva, to znese sedemnajst. Vsak je dobil več kakor mu je pritikalo, pa se je vendar vse točno ujemalo po očetovi oporoki.

»Da,« so rekli potem, »to je čisto po želji pokojnega očeta. Nikita je najpametnejši in najdobi še hišo in polja!«

Sedaj pa povejte še vi, mar ni bil naš Nikita res razumen dečko!

POMCADANSKA

**Sanjavi zvonček zvoni
v zelenem bregu
odhodnico snegu
in trobentica že rumeni
pod leske varnim okriljem.**

**Še celo gizdavi tulipan,
ki med zelenim biljem
zardeva,
veselo prepeva
v sončni dan . . .**

Ivan Podobnikar

mladi vrtnar

Petrček se uči sejati

»Ali si že kdaj kaj sejal, Petrček?«
»Ne še«, je bil odgovor. »Še bolje, boš vsaj videl, na kaj vse je treba paziti pri tem delu!« je dejal stari vrtnar.

»Torej dobro, glej in poslušaj. Pred teboj leži gladka, prekopana zemlja. Ne moreš pa začeti sejati, preden nisva oddelila gredice. Za to potrebujeva vrtno vrstico. Dobra je vsaka močna vrstica, ki je pritrjena na obeh koncih na količek. Vrvico odvij toliko, kolikor je gredica dolga, nato zapiči oba količka v zemljo in vrvico pri tem napni. Ob tej vrvici prehodiš stezico tako, da se ji postaviš nasproti in tlačiš zemljo z majhnimi koraki, da nastane stezica.

Sedaj pa napneš vrvico čez nastalo gredico, t. j. kakih 30 cm od roba. Ob njej napraviš z motiko ozek jarek. Pri tem moraš držati motiko ali kopuljico poševno ob vrvici. V rahli zemlji potegneš tak jarek lahko s samim ročajem motike — ali, kakor dela to pravi vrtnar, z roko. Jarek naj bo globok 3–4 cm. S tem so priprave za sejanje končane.

Sedaj pa vzameš v levico eno izmed pripravljenih papirnatih vrečic s semeni. V prvi imaš grah. Z desnico vzameš nekaj zrn iz vrečice ter jih posamezna spuščáš med kazalcem, sredincem in palcem v jarek, na vsak centimeter 1 grah. Čepé se pomikaš dalje in polagaš seme enakomerno, da so videti grahova zrna na zemlji kot niz biserov. Drugače pa se seje špináča. Njena zrna so predrobna, da bi jih mogel devati v zemljo posamezna. Te je treba stresti iz vrečice naravnost v zemljo. Vrečico vzameš v desnico, jo držiš nad sredino jarka in stresaš seme iz vogala škarnicla v zemljo. Pri tem udarjaj s kazalcem narahlo na papir, da leti seme na tenko v jareček, med tem ko roko počasi pomikaš nazaj.

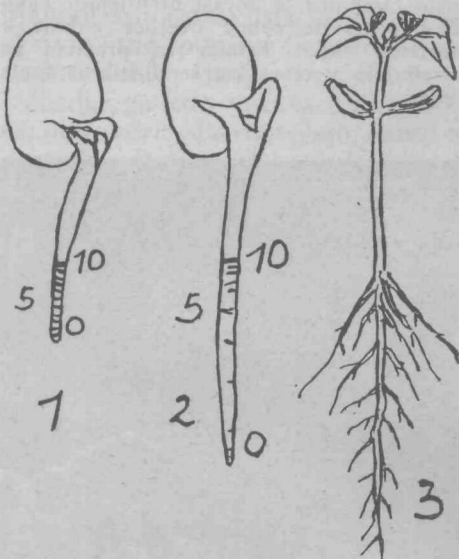
Gotovo setev je treba pokriti z zemljo. To napraviš tako, da s hrbtom roke zagrneš malo zemlje čez setev, nato pa gladko poravnaš, najbolje z rokami. Delati je treba zelo rahlo in previdno, sicer seme ne ostane na svojem mestu. Pri debelejšem semenju zagrebeš jarek lahko z grabljami.

Končno pa seveda vsako gredo, ki smo jo obsejali, gladko poravnamo z grabljami.

»Sedaj moram pa še hitro zaliti, kar sem posejal«, vzkligne Petrček in hoče steči po škropilnico. »Ne tako naglo«, sem ga opozoril. »Zalivamo setev le, če je zemlja zelo suha, to pa samo s prav drobnim razpršilnikom in postano vodo in seveda samo na zagrnjeno setev.«

Kako raste korenina

Če hočemo vedeti, kako korenina raste in se razvija na dolžino, napravimo tale poizkus: Denimo zrno fižola v mokro blago ali žaganje in počakajmo, da vzkali. Ko

je koreninica že kake 3 centimetre zunaj, vzemimo fino pero in tuš ter zarišimo nanjo deset črtic. Začnimo pri spodnjem koncu (konici) in pustimo med vsako črtico en milimeter prostora. (Sl. 1.) Seme mora ostati seveda ves čas na vlažnem, kar dosežemo najlažje tako, da spravimo koreninico v steklenico z vodo. Pritrdimo jo čisto preprosto; fižol pripnemo z buciko na spodnjo stran zamaška, ki se prilaga v

vrat steklenice, tako da koreninica lahko doseže vodo. Čez 24 ur že lahko vidimo, koliko je korenina zrastle. Ne raste pa po vsej dolžini, ampak samo v tistem delu za konico (sl. 2). Ta zadnji del se torej potegne in s tem potisne koreninico v zemljo, ker se rastlina utrdi. Ako vtaknemo potem ta naš fižolček v zemljo, prodira korenina navzdol v zemljo in na vse strani se razvijejo še stranske koreninice (sl. 3). Te stranske koreninice imajo tudi svojo določeno lego, in sicer od glavne korenine poševno navzdol. Na zadnji sliki vidimo tudi, da je napravil fižol zgoraj poganjek, iz katerega se razvijejo pozneje zeleni listi.

Kaj lahko delate na vrtu meseca aprila

Danes sneži, jutri dežuje, pojutrišnjem zopet zmrzuje, da se morate zaviti v zimski plašč in čepico; komaj pa pridete iz šole, že žge sonce in bi se šli najraje v samih kopalnih oblekah na trato igrati. Drugo jutro pa zopet leži tenko, belo ivje na vseh popkih.

Tako se menja spremenljivo aprilsko vreme včasih vsak dan in po njem si morate uravnati tudi svoje delo na vrtu. Toplo sonce vas n. pr. ne sme premotiti, da bi nesli nežne rastlinice iz sobe na vrt. V aprilu rastlinice le počasi utrjujemo. Tako lahko postavite sobne cvetlice enkrat k odprtemu oknu. Vrtnice na prostem pa potrebujejo v tem času še dostikrat tople odeje.

V aprilu sejete lahko grah, korenček, solato, čebulo, peteršilj, špinačo, por, šetrjaj, mangold, rdečo peso in majaron, konec tega meseca pa tudi enoletne cvetice, resedo, sončnice itd. Tudi travo za trato sejemo ob tem času. Obenem začnete lahko s presajanjem zelenjajadnih rastlin, n. pr. kolerabe in solate.

Če april ni res topel, ne smete veliko zalivati. Pač pa mora dobiti vodo vsako sadno drevo, ki obilo cvete. Okoli debela izkopljimo jarek v obliki venca in znosimo vanj nekaj škropilnic vode. Ob mirnih dnevih, ko ni vetra, je dobro, ako drevje krepko potresemo; s tem iztresemo cvetni prah in drevje se bolje oprashi. Mimogrede si oglejte tudi, če niso morda mlade vejice polne črnih pičic. To so jajčeca listnih uši, ki jih je kaj lahko spoznati tudi po duhu. Take veje pomazite s kašo iz gline in ilovice, da uničite zalego listne uši.

Razne vrste lepotelega grmičja poganja jo iz zemlje prve poganjke. Če hočete imeti tako cvetje poleti na vaših gredicah, je sedaj še čas, da jih presadite. Težje pa je s presajanjem pomladnega grmičja, ki že cvete. Toda če tako rastlino dvignete iz zemlje tako previdno, da ostane na koreninah še dosti zemlje, ter jo nato skrbno presadite na pripravljen prostor, še vedno lahko upate, da radi tega ne bo trpelo cvetje.

Če postane vreme zelo mrzlo, tecite hitro na vrt in pokrijte nežne rastlinice s staro cunjjo, vrečo ali velikim cvetličnim loncem, da ne zmrznejo.

Pomlad v gozdu

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

Kako se je pogajal Pavliha z babjeverci in mazači

Nič manj kot bahaštvo in samogoltnost je črtil Pavliha babjeverstvo. Kjerkoli je izvedel, da so se ljudje oprijeli prazne vere, je gledal, da jim jo je izgnal in jo pregnal.

Tako izve tudi za konjskega mešetarja, ki je vsakega konja, katerega je kupoval, vlekel za rep; pravil je, da konj, ki mu gre žima iz repa, ne bo dolgo, zato je kupoval le konje, pri katerih mu žima ni ostajala v roki. Kakor ta mešetar, so ravnali za njim tudi drugi kupci, tako da je v kraju že prešlo v navado, konje vleči za rep. Pavlihi se je žival smilila, da jo mučijo tako brez potrebe, zato sklene odpraviti to prazno vero.

Za prihodnji sejem si preskrbi iskrega konjiča; rep mu ostriže prav na kratko, na štulo pa mu s smolo pritrdi dolg žimast rep. Za konjiča se je oglasilo dosti kupcev, a Pavliha čaka, da pride mešetar, ki si ga je vzel na piko. Kmalu se ta res približa in Pavliha mu ponudi konja prav poceni. Mešetar se ne obotavlja dosti, pograbi konja za rep in potegne z vso silo. A komaj potegne, mu ostane rep v roki in konjič otepa s svojo štulo.

Mešetar se prestraši, Pavliha pa začne kričati in ljudi skupaj zganjati rekoč: »Glejte cigana, ki mi je pohabil konja!«

Ljudje se zgrinjajo, tolažijo Pavliho in prigovarjajo mešetarju, naj plača Pavlihi škodo. Ta, videč v kakšnih škripcih je, res odšteje

Pavlihi za rep deset tolarjev, a zakolne se, da posihmal ne bo vlekel več nobenega konja za rep.

*

Drugič jo je podkuril Pavliha mazačem, ki prodajajo po sejmihi razne ničvrednosti. Vedel je, da je med njimi največ židov, ki sleparijo lahkoverni svet.

Nje si je tedaj vzel na piko. Nabral si je kozjih bobkov, jih posušil in vsakega posebe zavezal v cunjico, rdečo ali zeleno, da so bili videti nekaj prav posebnega. S tem blagom se odpravi na sejem ter ga skrivnostno ponuja, kakor to navadno delajo ljudje.

Kadar ga kdo vpraša, kaj prodaja, odgovori: »Povem vam, samo ne govoriva preglasno.«

»Kaj le je?« so radovedno vpraševali kupci.

»To so«, odgovarja Pavliha, »perroška zrna. Dobil sem jih naravnost iz Svete dežele, kjer jih je napravil velik čarodej.«

Kmalu se po vsem sejmu raznese glas, da je tu mož, ki prodaja perroška zrna. Navale tedaj na Pavliho, naj jim jih proda. A Pavliha, ki je hranil svojo robo za bogate judje, odgovarja, da zrna še niso zrela. In ko ga vpraša meščan, če mu s temi zrni lahko pove, kaj bo z njegovo ladjo, ki jo ima na morju, odgovori: »Do nebes pojde, če bodo valovi dosti visoki.«

Takih perroških odgovorov so bili deležni tudi še drugi vpraševalci, ko pristopita k Pavlihi dva žida in vprašata:

»Mož, kaj prodajaš?«

»Vrečice,« pravi Pavliha, »in v njih preroška zrna.«

»A kaj se vidi s temi tvojimi preroškimi zrni?« poizvedujeta žida dalje.

»Ako jih sesaš,« ju pouči Pavliha, »vidiš bodočnost.«

Žida se spogledata in starejši reče: »O, če bi mogla videti, kdaj pride naš Odrešenik! To bi nama bilo v veliko tolažbo. — Po čem prodajaš vrečico?« se obrneta k Pavlihi.

»Po petdeset tolarjev«, jima odvrne, a ko vidi, da se obirata, pristavi: »Če vama ni do njih, napravita prostor za druge kupce. Kdor ne kupi njive, mora pustiti tudi gnoj.«

Ko žida vidita, da Pavliha ne popusti, mu odštejeta denar in vzameta vsak svojo vrečico.

Brž gresta in skličeta še druge jude ter jima povesti, da imata čudovitost, s katero se da izvedeti in napovedati, kdaj pride njihov Odrešenik. Vsi, ki so prihiteli, hočejo sesati preroška zrna, a srečna kupca ne pustita tega nikomur. Sama pobožno vzameta vsak svojo vrečico v usta ter sesata in sesata, pri tem pa se jima obrača želoдец.

Polni pričakovanja gledajo zbrani ljudje na sesajoča preroška, dokler eden ne odneha in reče:

»Zdi se mi, da je v vrečici govno.«

Odpro tedaj vrečici, in ko vidijo, kaj je notri, stečejo nazaj na sejem, da poiščejo Pavliho, ki pa jih seveda ni čakal... (Dalje prihodnjič.)

IZ MLADIH PERES

TOPOLI

Topoli, vitki topoli,
ravni, ponosni topoli
žalostno ječe v pomlad,
kakor še nikoli.

Topoli, visoki topoli,
podobe upanja v domovini
in bednih v tujini spomini.
Moja pesem poje z vami o boli.

Ivan Šiftar

VEJICA ZELENA

Prišla vesela je pomlad,
vsak ozre se nate rad,
vejica zelena.

Poletje k nam se prismeji,
vsa s cvetjem obložena si,
vejica zelena.

Jesen v deželo je prišla,
na tebi sadje se smehlja,
vejica zelena.

Ko pa pride beli sneg,
bela si kot snežni cvet,
vejica zelena.

In človek ti,
če srečen si:
si vejica zelena!

Vida Pezdirjeva

ZASTAVICE

ZA BRIHTNE GLAVICE

1. ŠTEVILNICA

1	2	3	4	5	žival,
6	7	2	3	2	ukor,
3	2	8	3	2	žensko ime,
2	7	4	8	2	prostor za šport,
9	10	1	2	7	obrtnik,
8	2	9	4	8	namera,
9	7	4	8	2	kožica,
9	4	8	1	2	obednica,
9	4	5	4	8	podpornik umetnikov,
2	8	10	5	2	žensko ime,
7	2	8	2	7	ranocelnik,
5	10	6	2	8	pripadnik potujoč. ljudstva,
10	7	4	8	2	žensko ime,
9	2	7	10	3	moško ime.

Navpična vrsta v okviru: ime in priimek slovenskega pisatelja.

2. ČAROBNI LIK

	1	2	3			
1	A	A	A			
2	A	A	A	4	5	
3	A	A	B	D	I	
	4	I	K	K	6	7
5	L	M	N	N	O	
	6	O	R	R		
7	R	V	Ž			

Vodoravno in navpično:

1. cvetica,
2. žensko ime,
3. ptica,
4. moško ime,
5. obrtnik,
6. nadav (naplačilo),
7. otok.

3. UREJEVALNICA

I	A	L	M	O	D	R	P	E	J	P
D	E	N	A	L	B	A	K	Š	Ě	Š
I	O	P	A	V	Z	J	L	M	E	E
D	I	S	O	R	S	Ě	J	L	O	V
E	S	V	I	R	E	J	I	L	K	A
E	E	T	Ě	V	I	L	E	Z	N	C
P	R	K	Š	I	J	C	E	N	A	N
B	S	A	J	D	Ě	N	E	N	M	O
R	P	M	O	E	A	V	E	P		

Prestavi navpične vrste tako, da bošbral zapored Stritarjeve verze.

4.

VREMENSKI PREGOVOR

Učenec, Pavel, slika, Lipe, začetek, dežnik, ujec, doba, Tirolec, Metod, seno, Kamnik, zapor, veda, ujeda.

(Vzemi iz vsake besede tri zaporedne črke!)

Rešitev ugank iz marčeve številke

1. Znamenje. Ključ: Engelbert Gangl, polovica, Kum, češnja, skedenj. — Vse, kar storiš, premisli in presodi, ostani v srcu mlad in blag in čist, vodnica vsem dejanjem tvojim bodi domovja sreča, naroda korist!

2. Kvadratna spačka. 1. kmet; 2. mera; 3. erar; 4. Taras; 5. Solun; 6. Laba; 7. ubod; 8. nada.

3. Zagonetka. Kit, lav, miš.

Vse uganke so pravilno rešili:

Danica Hočvarjeva iz Metlike; Milena in Božidar Kokotčeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Dorian Heller iz Kranja; Bojan in Miran Horvatova od Sv. Duha na Blokah; Janko Kapus z Bleda; Jelka Ivančeva iz Sodražice; Mitja Grašič iz Litije; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Henrik Neubauer z Golnika; Vlasta Bergantova, Marko Mrak, Ruža Sedláková in Aleksander Skale iz Ljubljane; Olga Suštaršičeva iz Rakeka; Aleksandra in Sonja Tomšetovi iz Banja Luke; Ivan, Marjan in Matko Svoljšakovi iz Doba pri Domžalah; Dubravko Tončič iz Karlovca; Ljuba Založnikova iz Maribora; Vida Pikuševa iz Dolnje Lendave; Erika Ljubičeva iz Škripla pri Kočevju; Stanjko Ponikvar iz Ptuja; Jožica Majaronova iz Borovnice.

NAŠE NAGRADE

Takole jih je prisodil muhasti žreb:

1. Stanku Ponikvarju iz Ptuja knjigo: E. Gangl, Zbrani spisi VI. zvezek.
2. Vidi Pikuševi iz Dolnje Lendave knjigo: Ivan Lah, Češke pravljice.
3. Marku Mraku iz Ljubljane knjigo: Korban, Vitomilova železnica.
4. Danici Hočvarjevi iz Metlike knjigo: A. Rapč, Mladini, VI. zvezek.
5. Eriki Ljubičevi iz Škripla pri Kočevju knjigo: M. Komanova, Narodne pravljice in legende.

Začetkom meseca aprila je posetil našo državo v važnih političnih zadevah drugi predsednik češkoslovaške republike, g. dr. Edvard Beneš. Z globokim spoštovanjem in iskreno ljubeznijo je pozdravil ves jugoslovanski narod v svoji sredi najvišjega predstavnika bratskega češkoslovaškega naroda.

Umrl je v začetku meseca aprila v Ljubljani Josip Turk, najbolj popularna ljubljanska osebnost, starešina slov. gasilcev, sokolski dobrotnik in ugledni narodni delavec. Pokopali so ga z velikimi svečanostmi in ogromnim spremstvom prijateljev.

Na velikonočni ponedeljek se je zgodila pod Storžičem strašna nesreča. 28 smučarjev, ki so se hoteli udeležiti tekme, je zajel iz višine plaz in jih 9 pokopal pod sabo. Izpod ogromnih skladov snega, ki ga je nasulo v žlebu, v katerem so prečkali smučarji, 5-6 metrov na visoko in 40-50 metrov na široko, so izkopali zadnjega ponesrečenega mladega športnika šele po štirinajstih dnevih trudapolnega in nevarnega iskanja. Plaz je razkopavalo 100 ljudi, med njimi 50 vojakov planinskega polka iz Škofje Loke.

Za velikonočne praznike smo dobili po vsej Sloveniji debel sneg. Padlo ga je izredno veliko, tako da ga je bilo ponekod 30 centimetrov, pa tudi pol metra, v hribih še več. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi ga bilo za Veliko noč toliko padlo.

Dne 4. aprila je priletel v Zagreb slavn ameriški letalec Lindbergh. Tam se je oskrbel z bencinom in oljem. Priletel je iz Aten in rabil do Zagreba 6 ur. Preko noči je ostal v Zagrebu, nakar je odpotoval na Dunaj.

Neki newyorški časopis bo praznoval svoj jubilej na prav ameriški način. List bo namreč izdal jubilejno številko, ki bo imela 1000 strani. Na teh tisočih straneh bo list priobčil poleg dnevnih vesti in drugih zanimivosti 3 romane, 1 dramo in več kot 100 krajših zgodb in povesti.

V Rotterdamu na Nizozemskem se je igral mlad pes na domačem vrtu. Zalezoval je miško, ki se mu je bila skrila v luknjico. Vrtal je in kopal po zemlji in naposled izkopal namesto miške star zlatnik. Začuden gospodar je kopal dalje in glej: našel je posodo, polno zlatnikov iz španskih vojn.

V Parizu so pokopali Louisa Bertiniera, ki so ga slavili kot najdebelejšega moža na svetu. Bertinier je tehtal 265 kilogramov in je meril okrog pasu 2,20 m.

Na veliki mednarodni razstavi v Parizu bo kakšnih 30 narodov postavilo lesene kolibe, ki naj pokažejo, kako preprosto ljudstvo v raznih delih sveta borno stanuje. Tudi mi bomo razstavili leseno bosensko hišico, kakršne imajo naši bosenski hribovci. Na zagrebški obrtni šoli pridno dela sto rok, da bo točno po izvirniku postavilo bosensko domačijo. V Parizu bodo okoli hišice posadili drevje in druge domače bosenske rastline, tako da se ti bo v vele mestnem Parizu zdelo, da stojiš nekje na hribih naše slikovite Bosne.

V Mariboru je umrl, star 57 let, dne 29. marca dr. Ljudevit Pivko, profesor, prosvetni in sokolski delavec, večletni narodni poslanec, znameniti vojni dobrovoljec itd. Posebno se je bil pokojnik kot navdušen nacionalist proslavil s peresom, živo besedo in drobnim delom med našim narodom. L. 1917. je z večjim delom svojega polka in z mnogimi jugoslovanskimi

in češkoslovaškimi oficirji avstrijske armade prešel na italijansko stran in tam osnoval prostovoljski oddelek, ki se je kot samostojna enota hrabro boril proti Avstriji.